

Андрій Сов'як

«А що мертві воскресають, – це й Мойсей при кущі дав був зрозуміти, де він назвав Господа Богом Авраама, Богом Ісаака й Богом Якова. Бог же не є Бог мертвих, але живих, усі бо живуть для нього».

(Лк. 20,37-38)

Кожна людина, яку б релігію вона не сповідувала, зустрічається з очікуванням смерті. Тому надзвичайно актуальним для людей всіх епох є запитання: що буде після смерті? Яким я буду, коли помру? Християнство проповідує віру у воскресіння людини. Ця віра оперта на тому, що Бог промовляє у своєму Одкровенні, яке для нас відкривається на сторінках Святого Письма.

Старий Завіт

Святе Письмо з перших сторінок оповідає, що Бог створює людину матеріально-духовною: «Тоді Господь Бог утворив чоловіка з земного порошу та вдихнув йому в ніздрі віддих життя, і чоловік став живою істотою» (Бт. 2, 7). Створена на образ Божий, людина за своєю природою є смертною, але за своєю подобою до Божественного Прообразу – Сина Божого, може сповільнити тління. Однак гріх позбавив наших прародичів та їхніх нащадків дару безсмертя.

Життя в грісі – похитливе бажання душі і тіла, привело людину до вкорочення її земного життя: «І сказав Господь: Не перебуватиме дух мій у чоловікові назавжди, бо ж він також є тіло (basar)...» (Бт. 6, 3). Але вже Господні пророки Ілля і Єлісей силою Божою воскрешали людей (див. I Цар. 17:17-23; II Цар. 4:33, 13:21). Старозавітні праведники сповідували надію у життя вічне: «Я знаю – Захисник мій живе» – говорить Йов – «і останнім він устане над порохом. Позбавлений навіть шкіри, я встану; і в моїм тілі побачу Бога. (Йов. 19, 25-26). Книга Йова, яка демонструє віру ізраїльтянина у воскресіння тіла (Йов. 14, 14; 19, 25-27; 42, 17), привернула увагу святого Методія Патарського (4 ст.), котрий підкреслив вартість тварного тіла, яке у воскресінні одягає на себе туніку безсмертя, тобто перемінюється.

Новий Завіт

Бог стає людиною, щоб звільнити нас від тління, позаяк тління і смерть тільки смертю мали бути переможені. Будучи в тілі, Ісус Христос залишається досконалим Богом. Чому

Христос не покидає тіла? Це питання непокоїло людину довгий час. Проте єдиною відповіддю для нас, людей, є те, що воскресінню тіла повинна передувати смерть. Тому Син Божий й обирає смерть на хресті.

Ще під час свого земного життя і служіння, на Тайній Вечері, Син Божий виразно обіцяє не тільки своє славне воскресіння, але й воскресіння людини: «Хто тіло моє їсть і кров мою п'є, той живе життям вічним, і я воскрешу його останнього дня (Йо. 6, 54). Пресвята Євхаристія є вічним життям у нас, є безсмертям. Заборонений плід привів Адама до смерті, а «ліки безсмертя» переображують нас для вічності. Святе Тіло і Кров Господні є немов завдатком воскресіння цілої людини.

Христос багатьма способами підводив людей до розуміння нового таїнства Воскресіння, яке здійснюється в Його Особі. Тому Марта, сестра Лазаря, як образ людини старої, плачучи, мовить до Ісуса: «Господи, якби ти був тут, – мій брат не вмер би! [...] І каже їй Ісус: «Твій брат воскресне.», «Знаю, – каже до нього Марта, – що воскресне у воскресіння, дня останнього.» А Ісус їй: «Я – воскресіння і життя. Хто в мене вірує, той навіть і вмерши – житиме!». (Йо. 11, 21-25). Ісус не тільки дає воскресіння, Він є Воскресінням. Ми воскресемо, тому що прилучені до прославленого Христового тіла. Досвід тілесного воскресіння Христа наповнив усіх його учнів радістю та надією. Апостол Павло, ведучи мову про воскресіння тіл, мовить: «Те, що ти сієш, не оживе, як не умре», – і продовжує далі – «І те, що сієш, не тіло, що має уродитись, а голе зерно, наприклад, пшениці або якесь інше. Бог же дав йому тіло, по своїй волі, і кожному насінню – власне тіло» (I Кор. 15, 36-38). Святі Отці також часто використовували образи з природи, порівнюючи воскресіння тіл з сонцем, яке заходить та сходить, з деревами, які опадають та одягаються в листя; зі змінами пір року тощо.

Чи все людство воскресне?

Старий та Новий Завіти містять у собі пророцтва про воскресіння всіх мертвих. Апостол Павло навчає: «Як бо в Адамі всі вмирають, так у Христі й оживуть усі» (I Кор. 15, 22; пор. Дан. 12, 2; Йо. 5, 29). Звичайно, що умови всіх тих, котрі воскреснуть, не будуть однаковими. Про це свідчить сам Божий Син: «Істинно, істинно говорю вам: Надходить час, – ба, вже й тепер він, – коли померлі вчують Сина Божого голос, а вчувши – оживуть. Бо як Отець має життя у собі, так і Синові дав, щоб мав життя у собі. І владу йому дав суд чинити, він бо – Син Чоловічий. І не дивуйтеся з того, бо надходить час, коли всі, хто у гробах, голос його вчують, і вийдуть ті, що чинили добро, на воскресіння життя. А ті, що зло чинили, – воскреснуть на суд (Йо. 5, 25-29).

Якості воскреслого тіла

Святий Макарій Єгипетський в одній зі своїх проповідей навчає: «В день Воскресіння і саме тіло зодягнеться, і буде прославлене тим світлом Господнім, яке тепер перебуває в людській душі, так то і саме тіло буде царювати разом з душею». Апостол Павло визначає чотири різні якості прославленого тіла: «Так само й воскресіння мертвих: сіється в тлінні, а встає у нетлінні; сіється в безчесті, а встає у славі; сіється в безсиллі, а встає у силі; сіється тіло тваринне, а постає тіло духовне. Якщо є тіло тваринне, то є й тіло духовне» (I Кор. 15:42-44). Основною якістю воскреслого тіла є безсмертя. Хоч тіло воскресне, проте не втратить своєї матеріальної властивості. З преображенням тіла супроводжуватиметься зміна його властивостей, але не втратою субстанції – воно не переходить в іншу субстанцію і не перемінюється в дух. Все створіння повинно

залишатися самим собою, тобто буття має залишитись тим, чим було на початку. Спаситель так говорить про стан людини після воскресіння: «У воскресінні не женяться і не виходять заміж, а є як ангели на небі» (Мт. 22, 30). Святий Методій Патарський, коментуючи цей вірш, звертає увагу на другу частину стиха «а є як ангели на небі». Він зауважує, що Господь припускає подібність до ангелів, проте не стверджує, що «будуть ангелами». Слова Ісуса Христа означають, що люди будуть перебувати в нетлінні. За свідченням вчителів Церкви, люди будуть подібні до ангелів, бо будуть споглядати Бога і влаштовувати своє життя так, щоб головним у їхньому житті був Христос. Людина, усвідомлюючи себе як Боже творіння, упродовж земного життя звершує у співдії з Богом своє приготування до вічного життя після воскресіння. Такий зв'язок любові Божественного та земного дає їй можливість рости у Дусі Святому. У своєму промислі Бог своєю благодаттю не перестає прикрашати нас дарами. Для людини ж залишається їх прийняти і бути за них відповідальною. Відповідальність перед Господом, своїми ближніми є виявом піклування про свою первостворену красу.

Андрій Сов'як .Воскресіння тіл у світлі Святого Писання//СЛОВО № 1 (49) 2012, с.42-43